SỰ CẦN THIẾT SỬ DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TÍCH CỰC TẠI TRƯỜNG CHÍNH TRỊ LÊ DUẨN

Ths. Lê Thị Tường Anh
Giảng viên Khoa Nhà nước và Pháp luật

Phương pháp dạy học tích cực là một thuật ngữ rút gọn, được dùng ở nhiều nước dùng để chỉ những phương pháp dạy học phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo của người học. Phương pháp tích cực hướng tới việc hoạt động hóa, tích cực hóa hoạt động nhận thức của người học nghĩa là tập trung vào phát huy tính tích cực của người học chứ không phải là tập trung vào người dạy.

Thực tế cho thấy, nếu như phương pháp giảng dạy truyền thống được ví bằng hình ảnh" rót nước vào bình", thì giảng viên là người "rót" những kiến thức vào "chiếc bình" là các học viên. Đây là phương pháp truyền đạt một chiều, học viên thụ động trong quá trình học tập, tuy nhiên phương pháp này có nhiều ưu điểm là giảng viên chủ động về mặt thời gian, chuyển tải được nhiều lượng thông tin đến người nghe. Nhưng nếu chỉ áp dụng độc nhất phương pháp thuyết trình trong quá trình giảng dạy, cho dù đó là giảng viên có tài diễn thuyết, thì cũng còn không ít hạn chế, cả giảng viên và học viên đều cảm thấy mệt mỏi. Do thuyết trình một chiều, không có sự phản hồi từ phía học viên, giảng viên không đánh giá được mức độ tiếp nhận tri thức và trình độ của học viên. Ngược lại, học viên cũng tỏ ra mệt mỏi, thiếu tập trung nên không chủ động tham gia vào bài giảng. Từ đó làm suy giảm tính hiệu quả của quá trình truyền thụ trí thức.

Vì vậy, để góp phần nâng cao chất lượng dạy và học chương trình trung cấp lý luận chính trị hành chính ở trường chính trị tỉnh thì việc kết hợp phương pháp truyền thống với phương pháp dạy học tích cực là vô cùng cần thiết. Với phương pháp dạy học tích cực người học tập trung cao độ trong học tập, chủ động tìm tòi khám phá nội dung học tập, chủ động giải quyết các vấn đề phù hợp với khả năng hiểu biết của mình, đề xuất các ý tưởng sáng tạo sẽ giúp cho cả giảng viên từ chỗ chỉ truyền đạt kiến thức chủ quan sang người học một cách chủ động, từ đó cùng trao đổi và nắm bắt những kiến thức đó và vận dụng vào hoạt động thực tiễn.

Ví dụ: với giảng dạy bộ môn nhà nước-pháp luật, việc kết hợp các phương pháp dạy học tích cực là rất cần thiết bởi với dung lượng kiến thức cần truyền đạt khá phong phú, nếu giảng viên chỉ thuyết trình trên lớp còn học viên thì chăm chú lắng nghe, ghi chép thì khó có thể truyền đạt đầy đủ nội dung các bài học và gây cho người học cảm giác đơn điệu, nhàm chán. Do đó, trong quá trình giảng dạy, ngoài cách truyền đạt truyền thống, người giảng viên cần phải phát huy tính tích cực của học viên bằng cách định hướng cho người học tham gia vào hoạt động học tập một cách chủ động, tự giác. Chẳng hạn, trong Bài thứ 9: " Kiểm tra, xử phạt và cưỡng chế hành chính ở cơ sở", giảng viên có thể thiết kế ra

chủ đề cần thảo luận là: Thế nào là vi phạm hành chính, thủ tục xử phạt vi phạm hành chính hiện nay ở Việt Nam được áp dụng như thế nào? Với chủ đề này, giảng viên có thể cho lớp chia thành các nhóm để thảo luận. Sau đó đại diện các nhóm trình bày kết quả làm việc của nhóm và các nhóm khác có ý kiến trao đổi, bổ sung thêm. Qua cách làm việc của các nhóm, sẽ giúp giảng viên nắm được sự hiểu biết của học viên về vấn đề nghiên cứu, trên cơ sở đó để có sự hệ thống hoá và bổ sung kiến thức cho học viên toàn diện và đầy đủ hơn. Đồng thời, thông qua thảo luận nhóm để làm phong phú, mở rộng kiến thức cho học viên và tạo không khí thoải mái, dân chủ trong học tập giúp học viên tiếp thu kiến thức tốt, tránh tình trạng gò ép tiếp cận kiến thức thụ động.

Qua ví dụ cho thấy, sự cần thiết phải áp dụng phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy để cuốn hút học viên cùng tham gia, phát huy tính tích cực chủ động, sáng tạo của người học trong việc tiếp cận tri thức tạo được không khí lớp học thân thiện; cởi mở, giờ giảng sinh động, hấp dẫn; học viên có thể bộc lộ được chính kiến, quan điểm của mình chia sẻ những hiểu biết, kinh nghiệm công tác cho các đồng nghiệp. Lúc này giảng viên chỉ là người hướng dẫn giúp đỡ về mặt nội dung. Với việc áp dụng phương pháp dạy học tích cực giảng viên sẽ kết hợp nhiều phương pháp khác nhau như thuyết trình, hỏi đáp, làm việc nhóm, tình huống, nêu ý kiến ghi lên bảng, sàng lọc, hỏi chuyên gia, phỏng vấn nhanh…sẽ giúp cho học viên tư duy nhiều hơn, tiếp cận tri thức một cách đầy đủ, thoải mái, không bị áp đặt kiến thức của người dạy, và qua trao đổi, mối quan hệ gần gũi giữa học viên và giảng viên dễ dàng được thiết lập.

Để nâng cao chất lượng dạy và học với phương châm lấy người học làm trung tâm thì việc đổi mới căn bản phương pháp dạy và học là một tất yếu khách quan. Trên thực tế, thời gian qua, hầu hết giảng viên của nhà trường đã áp dụng phương pháp dạy học tích cực vào quá trình giảng dạy với những mức độ khác nhau và Ban Giám hiệu Nhà trường đã quan tâm đến việc khuyến khích giảng viên áp dụng phương pháp dạy học tích cực, nhà trường đã chủ động kết hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh mở lớp bồi dưỡng các phương pháp dạy học tích cực cho đội ngũ giáo viên nhà trường. Qua lớp bồi dưỡng đã giúp cho giảng viên nắm vững các phương pháp từ đó có kế hoạch trong việc nghiên cứu soạn giảng để nâng cao chất lượng dạy và học, gắn giữa lý luận với thực tiễn, học đi đôi với hành.

Tuy nhiên, thời gian qua việc áp dụng phương pháp dạy học tích cực của nhà trường cũng gặp không ít khó khăn như: số học viên của mỗi lớp học quá đông, cơ sở vật chất và đồ dùng dạy học còn hạn chế do đó có một số phương pháp khó áp dụng, hiệu quả làm việc không cao, như phương pháp tình huống, phương pháp sàng lọc, mặt khác, nội dung một số bài quá dài, nhiều phạm trù, nhiều quy luật, giảng viên còn lúng túng nếu áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực sẽ không đảm bảo thời gian và dung lượng kiến thức truyền tải cho học viên. Bên canh đó, một số học viên còn thụ động, chưa nhiệt tình tham gia nên rất khó trong việc thực hiện phương pháp dạy học tích cực.Việc áp dụng phương pháp dạy học tích cực vào việc soạn bài và giảng bài của giảng viên chưa nhiều, một số giảng viên chưa thấy được sự cần thiết của việc áp dụng phương pháp dạy học tích cực.

Nhằm áp dụng phương pháp dạy học tích cực tại Trường Chính trị Lê Duẩn đạt

được kết quả tốt hơn trong thời gian tới, cần áp dụng một số giải pháp sau:

Thứ nhất, để thực hiện phương pháp dạy học tích cực phát huy hiệu quả, giảng viên cần phải chuẩn bị tốt về mặt nội dung, biên soạn lại giáo án, chuẩn bị các công cụ hỗ trợ như máy móc, biểu mẫu, sơ đồ, tranh ảnh và tâm lý tốt.

Thứ hai, thông báo cho học viên biết về chủ trương của Nhà trường trong giảng dạy tích cực….qua đó tích cực tham gia học tập, đó là cơ sở để đánh giá khen thưởng cuối khoá.

Thứ ba, Nhà trường cần ban hành văn bản quy định về việc thực hiện phương pháp dạy học tích cực trong quá trình giảng dạy và xem đây là một tiêu chí đánh giá thi đua của từng giảng viên.

Thứ tư, Nhà trường cần hỗ trợ cho giảng viên trong việc trang bị phương tiện hỗ trợ giảng dạy như bảng ghim, bảng lật, bảng từ… qua đó giảng viên dễ dàng truyền đạt kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo cho học viên.

Đổi mới phương pháp dạy học là một yêu cầu bức thiết, để dạy tốt giảng viên không chỉ có chuyên môn sâu mà còn phải có những phương pháp dạy học thích hợp nhất nhằm nâng cao chất lượng bài giảng, đáp ứng yêu cầu, đòi hỏi ngày càng cao của học viên. Sự kết hợp các phương pháp giảng dạy một cách phù hợp sẽ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo bồi dưỡng cán bộ tỉnh nhà trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá./.

Ứng dụng CNTT vào giảng dạy ở Trường Chính trị Lê Duẩn. Ảnh: TL.